

STANOWISKO NR 7/2024
PREZYDIUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK

z dnia 19 listopada 2024 r.

w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Nauki określającego zasady sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych

Przedstawione w projekcie rozporządzenia zasady określania ilościowej oceny publikatorów naukowych są w niewystarczającym stopniu transparentne i obiektywne. Projekt komplikuje i tak już nadmiernie złożony system ocen, wprowadzając przy tym szereg niejasnych kryteriów, obarczonych dużym ryzykiem uznaniowości. Jednocześnie nie zostały usunięte znaczące ułomności dotychczasowego systemu ocen, na które zwracały uwagę liczne grona ekspertów.

1. W odniesieniu do oceny monografii naukowych, jest niejasne, które z nich należy wyróżnić jako "wnoszące istotny wkład w rozwój światowej nauki" i które są "uznawane za wiodące przez środowisko naukowe".

2. W odniesieniu do wydawnictw naukowych nie zostały doprecyzowane kryteria, wedle których wyróżniane mają być te "prowadzące politykę wydawniczą przyczyniającą się do upowszechniania monografii naukowych w skali światowej".

3. Według projektu rozporządzenia zespoły eksperckie będą mogły radykalnie modyfikować punktację, co uczyni ją podatną na manipulacje.

4. Nie został rozwiązany problem drapieżnych kanałów publikacyjnych i kupowania możliwości publikowania za środki publiczne. Z racji bezprecedensowej skali tego procederu, podważana jest wiarygodność całego systemu oceny czasopism.

Prezydium PAN podtrzymuje swoje stanowisko z dnia 12 grudnia 2023 r., w którym postulowało, by podstawą przypisania czasopismu „punktów będących miarą ich renomy” był obowiązujący na koniec okresu ewaluacji wskaźnik CiteScore bądź pokrewne. Wskaźniki te mogłyby być w wyjątkowych przypadkach modyfikowane w niewielkim stopniu przez zespoły eksperckie właściwe dla każdej dyscypliny. W skład zespołów eksperckich powinni wejść przedstawiciele uczelni i instytutów naukowych, które w ostatniej ewaluacji w danej dyscyplinie uzyskały ocenę A+ lub A oraz członkowie komitetów naukowych PAN.

Prezydium PAN podtrzymuje postulat stworzenia listy drapieżnych kanałów publikacyjnych (w tym czasopism) akceptujących teksty bez należytej selekcji i oceny w systemie *peer-review*. Takie czasopisma powinny być z listy usunięte lub powinny uzyskać najniższą możliwą wycenę punktową.

Prezydium PAN, w ślad za stanowiskiem z dn. 12 grudnia 2023 r. nadal uważa, że publikacje z zakresu nauk humanistycznych i społecznych nie powinny być w procedurze oceny traktowane inaczej niż cała nauka w Polsce. Wyjątkiem mogą być określone dyscypliny (np. nauki prawne w dziedzinie nauk społecznych albo literaturoznawstwo w dziedzinie nauk humanistycznych). W przypadku tych kilku dyscyplin odrębne zasady punktacji publikacji musiałyby być zaproponowane Ministrowi przez gremia doradcze wyłonione spośród przedstawicieli dyscyplin naukowych obejmujących te dyscypliny przy zachowaniu ogólnej zasady, że podstawą oceny jest jakość działalności naukowej.

Prezes
Polskiej Akademii Nauk

Marek Konarzewski